

Innst. S. nr. 62

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument nr. 8:14 (2002-2003)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at ingen endringsforslag i dagens fiskerilover realitetsbehandles før Stortinget har fått seg forelagt en evaluering melding om virkningene av de betydelige lovendringer som ble gjennomført i forrige stortingsperiode

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Lov om enhetskvoter og endringer i deltakerloven har medført endringer i fiskeripolitikken som Stortinget har liten oversikt over, ikke minst fordi begge lover utvidet departementets fullmakter og åpnet for at departementet også kunne dispensere fra regelverket etter eget skjønn. Fiskeriene er i ferd med å bli vår mest byråkratstyrte næring, der Stortinget får stadig mindre kunnskap om og ansvar for utviklingen.

Våre fiskerier er utpekt til å bli vår viktigste vekstnæring i årene som kommer. Om veksten skal komme fiskerne og kystens befolkning til gode, eller om verdiveksten skal tilfalle store aksjonærer og kapitalister gjennom en økende kapitalisering av alle deler av fiskeriene, er et valg med store framtidskonsekvenser. Derfor bør Stortinget ikke realitetsbehandle noen lover på fiskeriområdet før dette Storting har fått seg forelagt en stortingsmelding der departementet gjør rede for virkningene av de endringer som har funnet sted i de senere årene.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Realitetsbehandlingen av Ot.prp. nr. 76 (2001-2002) utsettes inntil Stortinget har fått og behandlet en stortingsmelding om utviklingen i norsk fiskeripolitikk. Stortingsmeldingen skal redegjøre for departementets bruk av delegerte fullmakter og dispensasjoner

fra eksisterende lover. En gjennomgang av departementets ESA-tilpassede forskrift for havbrukskonsekvenser må inngå i stortingsmeldingen."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Jon Olav Alstad, Bendiks H. Arnesen og Grethe Fossli, fra Høyre, Silja Ekeland, Ivar Kristiansen og Michael Momyr, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Lodve Solholm, fra Sosialistisk Venstreparti, Åsa Elvik og Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide og Olaf Gjedrem, og fra Senterpartiet, Marit Arnstad, viser til at de drifts- og strukturordninger for fiskerinæringen som er til drøfting samlet sett kan få store konsekvenser for utviklingen i kystflåten. Komiteen mener det vil være naturlig med en samlet stortingsbehandling av disse spørsmålene før eventuelle nye tiltak blir iverksatt. Komiteen viser for øvrig til sine merknader i Innst. O. nr. 34 (2002-2003) og brev fra fiskeriministeren av 15. november 2002 (vedlagt), og foreslår følgende:

"Dokument nr. 8:14 (2002-2003) - forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at ingen endringsforslag i dagens fiskerilover realitetsbehandles før Stortinget har fått seg forelagt en evaluering melding om virkningene av de betydelige lovendringer som ble gjennomført i forrige stortingsperiode - vedlegges protokollen."

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:14 (2002-2003) - om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at ingen endringsforslag i dagens fiskerilover realitetsbehandles før Stortinget har fått seg forelagt en evaluering melding om virkningene av de betydelige lovendringer som ble gjennomført i forrige stortingsperiode - vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 3. desember 2002

Olav Akselsen
leder

Marit Arnstad
ordfører

Ivar Kristiansen
sekretær

Vedlegg

Brev fra Fiskeridepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 15. november 2002

Dokument 8:14 (2002-2003)

Jeg viser til brev fra Stortingets næringskomité av 5. november 2002 hvor det fremgår at komiteen har til behandling forslag fra stortingsrepresentanten Steinar Bastesen om at ingen endringsforslag i dagens fiskerilover realitetsbehandles før Stortinget har fått seg forelagt en evalueringsmelding om virkningene av de betydelige lovendringer som ble gjennomført i forrige stortingsperiode (Dokument nr. 8:14 (2002-2003)).

Næringskomiteen har bedt om Fiskeridepartementets vurdering av nevnte forslag.

Innledningsvis vil jeg understreke at de lovendringer som er gjort i fiskerilovgivningingen har gjennomgått grundig behandling i Stortinget ved ordinær prosess. Ved å henvise til relevante formålsparagrafer og lovforarbeider, vil jeg videre avvise påstandene om at Fiskeridepartementet dispenserer fra regelverket etter eget skjønn.

Strukturpolitikk for fiskeflåten

Det refereres i bakgrunn for representantens forslag at *Lov om enhetskvoter* og endringer i Deltagerloven har medført endringer Stortinget har liten oversikt over. Det antas her at representanten viser til endringen i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. om § 5a som gir hjemmel for innføring av enhetskvoter. Denne ble godkjent i Stortinget 13. april 1999. § 5a ble igjen endret 3. mai 2001, og gir nå hjemmel for innføring av spesielle kvoteordninger også for fartøy under 28 meter. Selve enhetskvoteordningene er forskriftsregulert. Når den siste lovendringen ble behandlet i Næringskomiteen 5. april 2001, uttalte komiteen blant annet følgende:

"Fleirtallet har merka seg at lovforslaget i seg sjølv ikkje inneber at det vert sett i verk spesielle kvoteordningar for desse fartøya, ettersom dei konkrete kvoteordningane vert utforma i eiga forskrift med heimel i § 5 a tredje ledd, etter vanleg høyring av eit forskriftsframlegg."

Det har det siste tiåret vært utredet og drøftet en rekke reguleringsmodeller i fisket, hvor formålet har vært å tilpasse fangstkapasiteten til kvotegrunnlaget. Allerede i Brundlandregjeringens St.meld. nr. 58 (1991-1992) som omhandlet struktur- og reguleringspolitikk overfor fiskeflåten (Strukturmeldingen), omtales ulike kvotemodeller der hensikten bl.a. er å sikre større frihet for den enkelte utøver til å planlegge sitt fiske mest mulig lønnsomt, og å tilpasse flåtekapasiteten bedre til ressursgrunnlaget.

Også i St. meld. nr. 51 (1997-1998) (Perspektivmeldingen) under Regjeringen Bondevik I ble fokus satt på kapasitetstilpasning, lønnsomhet og flåtens fornyelsesevne, men med større grad av markedsorientering enn tidligere.

I forbindelse med Stortingsbehandlingen av forslaget om å innføre permanente enhetskvoter for en rekke far-

tøygrupper over 28 meter, gjorde Stortinget 4. mai 1999 vedtak om at Regjeringen Bondevik I måtte utrede nærmere muligheten for å innføre enhetskvoteordninger også for fartøy under 28 meter.

Dette ble gjort i et vedlegg til Fiskeridepartementets budsjettproposisjon for 2000. Konklusjonen var at det ikke lå til rette for innføring av enhetskvoter for kystflåten i samme form som ordningene som ble innført i havfiskeflåten. Det ble påpekt at en likevel ikke burde fraskrive seg den mulighet som saltvannsfiskeloven ga til å utforme fleksible kvotemodeller. I en merknad fra Næringskomiteen til budsjettproposisjonen, ba komiteen om at det ble lagt frem egen sak om dette, med forslag om utvidelse av saltvannsfiskelovens virkeområde til også å gjelde fartøy under 28 meter.

Et slikt lovendringsforslag ble lagt frem av Stoltenbergregjeringen året etter i Ot.prp. nr. 39 (2000-2001). Forslaget ble vedtatt 1. juni 2001, og ga dermed Fiskeridepartementet hjemmel til å innføre "spesielle kvoteordninger" det vil si frivillige drifts- og strukturordninger, også for kystflåten.

Sittende regjering har lagt frem en proposisjon om et næringsfinansiert strukturfond for Stortinget, og det vises her også til vedtak om et slikt fond som ble gjort av Norges Fiskarlags landsmøte 14. oktober 2001, som et tiltak for kapasitetstilpasning.

Landsmøtet la til grunn at bruk av økonomiske midler til å kjøpe ut fangstkapasitet vil være et effektivt virkemiddel for å tilpasse fiskeflåten bedre til ressursgrunnlaget, og gikk derfor inn for at næringen etablerer et slikt fond gjennom avgiftstrekk på flåteleddet, under forutsetning av at myndighetene stiller til disposisjon et minst like stort årlig beløp som det fiskerne selv genererer.

Spørsmålet om et strukturfond er også tatt opp i St.prp. nr. 1 (2001-2002) for Fiskeridepartementet, boks 6.6, hvor det heter:

"Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget om spørsmålet om et strukturfond i fiskeflåten på en egnet måte etter at landsmøtet har behandlet saken."

Forslaget om et slikt strukturfond ble videre behandlet under forhandlingene om fiskeriavtalen for 2002. I protokoll til avtalen mellom Norges Fiskarlag og Arbeids- og administrasjonsdepartementet om støtte-tiltak for fiskerinæringa for 2002 av 7. november 2001 heter det følgende:

"Partane er samde om at det framleis er stor overkapasitet både i havfiskeflåten og kystflåten. Det er viktig å føre vidare arbeidet med kapasitetsreducerande tiltak gjennom fleire heilskapelege grep, for å få ei effektiv strukturering av flåten. Det vil bli sett i gang ein nær dialog mellom Norges Fiskarlag og Fiskeridepartementet med sikte på å etablere ei ordning med eit strukturfond som kan finansiere ei kondemneringsordning. Dette vil krevje eit eige regelverk. Siktet målet er å få på plass eit lovbestemt avgiftstrekk på flåteleddet gjeldande frå 1. januar 2003."

Partane viser til at det innanfor dei seinare års avtaler er sett av midlar til strukturtiltak, og at det er til disposisjon om lag 30 mill. kroner til kondemnering for 2002, jf. § 3."

Fiskeridepartementet har også orientert Stortinget om Strukturfondet i St.prp. nr. 1 (2002-2003) i egen boks.

Ovennevnte momenter viser at det har vært tverrpolitisk enighet om fiskeri og strukturpolitikken både blant skiftene fiskeriministere og Storting i denne perioden, og at Fiskeridepartementet har hatt en omfattende prosess i forhold til Stortinget i forkant av forslagene til drifts- og strukturordninger for fiskeflåten.

Forskrift for havbrukskonsesjoner

Når det gjelder spørsmålet om forskrift for havbrukskonsesjoner, vil jeg vise til at Stortinget ble orientert om planene for å tildele nye matfiskkonsesjoner gjennom Ot.prp. nr. 65 (2000-2001) hvor det sies:

"Departementet mener imidlertid at deler av den fremtidige veksten kan tas ut i form av å tildele nye konsesjoner til oppdrett av matfisk av laks og ørret. Dette vil gi muligheter for nyetablering og utvikling i kystområdene. Fiskeridepartementet vil i 2001 tildele nye konsesjoner for matfiskoppdrett av laks og ørret. Departementet ser for seg at det i årene fremover jevnlig skal lyses ut nye konsesjoner."

Flertallet i Næringskomiteen sluttet seg til dette under stortingsbehandlingen av Ot.prp. nr. 65 (2000-2001). Det kan her vises til Innst. O. nr. 123 (2000-2001) hvor det uttales:

"Fleirtalet slær fast at det skal tildelast 35 konsesjoner i første tildelingsrunde, men med høve for departementet til å auka talet til 40 om dei finn det forsvarleg."

Komiteen støttet videre eksplisitt at det skulle tildeles konsesjoner i Øst-Finnmark. Det uttales i denne forbindelse:

"Fleirtalet syner til Fiskeriministerens sitt vedlagt brev datert 21. mai 2001 om omfanget av oppdrettsfrie soner i Aust-Finnmark. Der det vert gitt uttrykk for at det både vil vera mogeleg og svært sannsynleg at Aust-Finnmark vert tilgodesett med nye konsesjonar for oppdrett av laks og aure i den komande tildelingsrunden"

Tildelingen av 40 nye matfiskkonsesjoner er dermed i samsvar med Stortingets uttrykte vilje.

ESA hadde innvendinger mot vektlegging av hensynet om lokal tilknytning på eiersiden ved tildeling av de 40 nye konsesjonene. ESA-saken fikk en avklaring gjennom uformelle samtaler med ESA i januar 2002 hvor det ble oppnådd enighet om en endring i tildelingsforskriften. Forståelsen ble bekreftet gjennom ESAs brev av 27. mars 2002 og avklart gjennom møte i Stortingets EØS-utvalg den 21. mai 2002. Deler av utkastet til tildelingsforskrift ble derfor endret og sendt ut på ny forkortet høring den 22. mai 2002. Høringsfrist ble satt til 14. juni 2002. Tildelingsforskriften ble fastsatt 21. juni 2002.

På grunnlag av ovennevnte redegjørelser finner jeg at Fiskeridepartementet har orientert og involvert Stortinget i de prosesser som foregår, og at det på denne bakgrunn således ikke er hensiktsmessig å utarbeide en egen evalueringsmelding.